

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2019¹

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2020 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 25 september 2019

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2019>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG is [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2019 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Samenvatting, conclusies en analyse

Het verdeelmodel pakt ongunstig uit voor de gemeente Ermelo

De verdeling van het macrobudget voor de Gebundelde Uitkering Participatiewet pakt volgens de verdeelsleutel ongunstig uit voor de gemeente Ermelo. Dat is al zo sinds de invoering van de Participatiewet in 2015. De gemeente Ermelo krijgt structureel te weinig middelen om de volledige kosten te kunnen dekken die gepaard gaan met de uitbetaling van de uitkeringen en in te zetten maatregelen en instrumenten om een uitstroom te bevorderen en een instroom te beperken. De omvang van het tekort op het Rijksbudget bedraagt in 2019 € 430.384. Het bedrag wat we na aftrek van het eigen risico terug kunnen aanvragen bij de commissie Vangnetregeling bedraagt € 39.731.

De 'geschiktheid' om te kunnen werken neemt af. Dit is terug te zien in de ontwikkeling van het aantal openstaande vacatures door de tijd heen. Dat is meer dan verdubbeld in minder dan vier jaar tijd. Het blijkt dat er weinig vacatures openstaan op beroepsniveau 1, dat zijn eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat, waardoor kwetsbare doelgroepen niet of nauwelijks profiteren van de positieve ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Het bijstandsbestand van de gemeente Ermelo is in de periode januari 2016 tot en met december 2019 met 8% gestegen, van 350 tot 378 uitkeringen. Ermelo heeft te maken met een hoger instroompercentage dan gemiddeld in Nederland. De hogere instroom is het gevolg van het dichtzetten van de WSW sinds 2015. Dat maakt zichtbaar dat, als gevolg van de invoering van de Participatiewet, een veel moeilijker te bemiddelen doelgroep is toegetroten tot het bijstandsbestand die langer in de bijstand blijft zitten. Maar ook de beëindigingen van tijdelijke arbeidscontracten en/of ZZP-opdrachten zijn belangrijke instroomredenen.

De huidige doelgroep in de bijstand is een moeilijk naar werk te begeleiden groep. Meer dan de helft is ouder dan 45 jaar, 75% heeft al langer dan een jaar een uitkering en slechts 13% van het uitkeringsbestand kan direct naar betaald werk, al dan niet met begeleiding. Het overgrote deel van het bijstandsbestand, 87%, is (nog) niet in staat betaald werk te verrichten. Daarom zetten we voor deze

groep in op trajecten gericht op sociale zelfredzaamheid. Economische zelfredzaamheid is voor deze groep op dit moment niet haalbaar.

Inzet op statushouders in voltijdsroutes

Daarnaast wordt nog altijd veel geïnvesteerd in de doorontwikkeling van projecten en pilots gericht op de uitstroom van statushouders, een groep die ongeveer 1/3 van het totale bestand beslaat. De eerste successen worden al geboekt dankzij de ontwikkeling van nieuwe voltijdroutes gericht op het ontwikkelen van de Nederlandse taal en (basis)werknemersvaardigheden.

Samenwerking met partners op de Noord Veluwe en binnen de arbeidsmarktregio FactorWerk

Verder hopen we dat de samenwerking op het gebied van werkgeversdienstverlening, de ontwikkeling van nieuwe leer-werk-lijnen op de korte termijn nieuwe successen boeken en een vermindering van het tekort op het Gebundelde Uitkering Participatiewet door een verdere regionale samenwerking.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

1.1 Omvang van het tekort op het budget voor de Participatiewet

De gemeente Ermelo heeft in 2019 van het Rijk € 4.678.970 ontvangen om de bijstandsuitkeringen van te betalen (F in het onderstaande schema). Na afloop van het jaar blijkt de gemeente Ermelo € 430.384 meer uitgegeven te hebben aan bijstandsuitkeringen (G in het onderstaande schema). Aan Participatiewet-uitkeringen heeft de gemeente Ermelo in totaal € 5.109.354 uitgegeven (C in het onderstaande overzicht).

Tot 7,5% van de Rijksbijdrage wordt gezien als eigen risico en bedraagt voor Ermelo € 350.923. Het verschil tussen het tekort en het eigen risico is € 430.384 minus € 350.923 = € 79.462. Hiervan krijgt Ermelo 50% vergoed. Het bedrag wat we na aftrek van het eigen risico terug kunnen ontvangen van de commissie Vangnetregeling bedraagt dan € 39.731. Dit is het bedrag waarvoor we een aanvraag indienen.

Cumulatief tekort 2017, 2018 en 2019

Een voorwaarde van de Toetsingscommissie is dat het cumulatieve tekort van de gemeente over 2017, 2018 en 2019 minimaal 7,5% van de Rijksbijdrage bedraagt. Het tekort in 2017 bedroeg € 580.721 en in 2018 € 194.092 en in 2019 € 430.384. Samen is dit € 1.205.197. Dit is 8,9% van het definitieve geaccumuleerde Rijksbudget 2017-2019.

Daarmee voldoet de gemeente Ermelo ook aan deze voorwaarde voor de vangnetuitkering 2019.

A	Lasten Participatiewet	€	5.231.300
B	Baten Participatiewet	€	121.946
C	Netto-lasten Participatiewet (A-B)	€	5.109.354
D	Correcties accountant	€	-
E	Relevante bestedingen voor vangnet	€	5.109.354
F	Rijksbijdrage	€	4.678.970
G	Relevant tekort voor vangnet	€	430.384
	Tekort in %		9,2%
H	Uitsplitsing tekort		
	1. Tekortdeel 0 – 7,5%	€	350.923
	2. Tekortdeel 7,5 – 12,5% (50% vergoed)	€	79.462
	3. Tekortdeel 12,5 of meer (100% vergoed)	€	-
I	Deel dat voor vergoeding in aanmerking komt		
	1. Tekortdeel 0 – 7,5% (geen vergoeding)	€	-
	2. Tekortdeel 7,5 – 12,5% (50% vergoed)	€	39.731
	Tekortdeel 12,5 of meer (100% vergoed)	€	-
J	Totale potentiële vergoeding vangnetregeling	€	39.731

NB: Omdat de gemeente Ermelo rekening heeft gehouden met een tekort op de Rijksbijdrage Gebundelde Uitkering Participatiewet, heeft de gemeente € 4.985.000 opgenomen in de gemeentebegroting 2019. Dat maakt dat het tekort in de gemeentebegroting € 261.630 bedraagt.

Het tekort op het Rijksbudget kent een aantal oorzaken. Hieronder worden deze gepresenteerd en toegelicht. Daarbij wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- De ontwikkeling van het Rijksbudget van de gemeente;
- Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt; en
- De ontwikkeling van het bijstandsbestand.

1.2 Het Rijksbudget voor de Gebundelde Uitkering Participatiewet aantoonbaar te laag

Uit een analyse van adviesbureau AEF in opdracht van Divosa², blijkt dat het Rijksbudget voor de Participatiewet de afgelopen jaren aantoonbaar te laag is geraamd. Dat wordt veroorzaakt omdat er geen rekening is gehouden met de voorspelbare groei van de bijstand door de instroom van statushouders en de toenemende kosten van de vangnetregeling. Dit verschijnsel doet zich ook bij de gemeente Ermelo voor.

Volgens het verdeelmodel van de meicirculaire 2019 zouden er in Ermelo 346 uitkeringen zijn. In werkelijkheid lag het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering gemiddeld rond de 378 uitkeringen.

² Bron: https://www.divosa.nl/sites/default/files/nieuwsbericht_bestanden/rapportage-analyse-macrobudget-aef-in-opdracht-divosa.pdf

Het verschil tussen het verdeelmodel en de werkelijkheid bedraagt 32 huishoudens. Uitgaande van de gemiddelde prijs van een uitkering van € 13.440, betekent dit een financieel nadeel voor de gemeente van € 430.076.

1.3 Participatiebudget voor re-integratie

Naast de Gebundelde Uitkering Participatiewet wat de gemeente Ermelo ontvangt voor het bekostigen van uitkeringen, ontvangen we ook middelen om bijstandsgerechtigden te re-integreren, activeren en te begeleiden naar werk. Dit is het Participatiebudget. Sinds de komst van de Participatiewet zijn de middelen die de gemeente ontvangt van het Rijk om bijstandsgerechtigden te laten re-integreren gedaald. Het beschikbare Participatiebudget per uitkeringsgerechtigde in Ermelo ligt al enkele jaren onder het landelijk gemiddelde, zie onderstaande tabel. We hebben hierin rekening gehouden met het jaarlijkse aantal bijstandsuitkeringen landelijk en lokaal

	2015	2016	2017	2018	2019
Nederland	€ 1.590	€ 1.529	€ 1.515	€ 1.466	€ 1.559
Ermelo	€ 1.003	€ 930	€ 896	€ 940	€ 911
Verskil	€ 587	€ 599	€ 620	€ 525	€ 648

Tabel 1 Ontwikkeling Participatiebudget per uitkeringsgerechtigde conform de Integratieuitkering Sociaal Domein

Ermelo ontving van het Rijk in 2019 € 250.128 in de Integratieuitkering Sociaal Domein voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. De re-integratie uitgaven bedroegen € 508.081. Dat betekent dat de gemeente Ermelo € 257.953 zelf bij legt. Hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat een deel van de re-integratiegelden per 2019 overgeheveld zijn naar de Algemene Uitkering.

1.4 Groeiende economie zorgt voor kansen op de arbeidsmarkt

Uit de arbeidsmarktanalyse van het UWV (Regio in Beeld, oktober 2019) blijkt de economie duidelijk in de lift zat de laatste jaren. De werkloosheid is in de Noord Veluwe tussen 2015 en 2018 afgenomen met bijna 3% en bedraagt volgens het CBS 3,0%. In Ermelo lag het werkloosheidspercentage van de beroepsbevolking op 2,5% eind december 2019.

WW-uitkeringen 2019						
	Januari 2019	December 2019	Daling	Beroepsbevolking aantal	% WW van de beroepsbevolking januari 2019	% WW van de beroepsbevolking december 2019
Landelijk	279.084	223.453	-20%	8.973.000	3,1%	2,5%
Arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord Veluwe	9434	7715	-18%	327.750	2,9%	2,4%
Ermelo	341	270	-21%	11.000	3,1%	2,5%

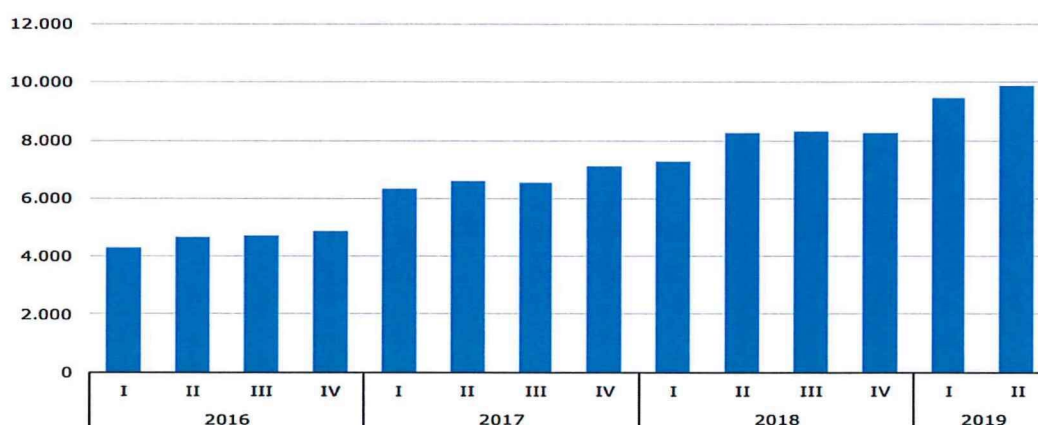
Tabel 2 Ontwikkelingen WW (Bron: UWV en CBS)

1.5 Arbeidsparticipatie op de Noord Veluwe

De arbeidsparticipatie in de Noord Veluwe ligt op 71% en is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Wel zien we dat de arbeidsparticipatie van lager opgeleiden een stuk lager ligt (54%) dan de middelbaar opgeleiden (73%) en de hoger opgeleiden (84%)³.

1.6 Daling van het arbeidspotentieel

Doordat de werkloosheid daalt, blijft het aantal mensen dat kan werken dalen. De 'geschiktheid' om te kunnen werken neemt af. Oftewel, het onbenut arbeidspotentieel neemt af. Dit is terug te zien in de ontwikkeling van het aantal openstaande vacatures door de tijd heen, zie onderstaande tabel. Dat is meer dan verdubbeld in minder dan 4 jaar tijd.

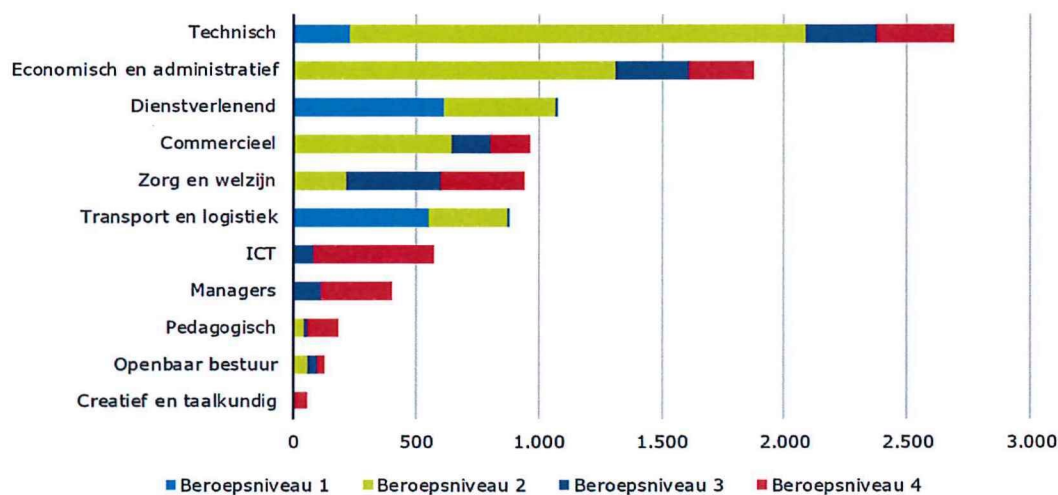

Tabel 3 Openstaande vacatures 2016 t/m Q2 2019 Stedendriehoek en Noord Veluwe (Bron: UWV, 2019)

Sinds het tweede kwartaal van 2018 (doorlopend in 2019) is de arbeidsmarkt als geheel krap in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord Veluwe. Hoe krappere de arbeidsmarkt, hoe moeilijker werkgevers aan personeel kunnen komen. De krapte geldt echter voor heel Nederland. Ondernemers ervaren veel moeite om personeel te vinden, laat staan geschikt personeel. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt merken we dat de groepen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt zoals gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WAO/WIA/WAZ) en jonggehandicapten met een Wajong uitkering moeilijk hun plek vinden op de arbeidsmarkt.

In onderstaand schema zijn de openstaande vacatures weergegeven naar beroepsklasse en –niveau. Hieruit blijkt dat er (zeer) weinig vacatures openstaan op beroepsniveau 1, dat zijn eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat. En deze vacatures komen alleen voor in technische en dienstverlenende beroepen en binnen de sector transport en logistiek. De meeste vacatures in de technische, economisch administratieve, dienstverlenende en commerciële beroepen staan open op beroepsniveau 2. Verder blijkt dat er over een groot aantal beroepsgroepen vooral voor een hoger opleidingsniveau (beroepsniveau 3 en 4) vacatures openstaan.

³ Bron: https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/images/Regio_in_Beeld_Stedendriehoek.pdf

Tabel 4

Opstaande vacatures naar beroepsklasse en –niveau Stedendriehoek en Noord Veluwe (Bron: UWV 2019)

1.7 Kwetsbare doelgroepen profiteren niet of nauwelijks

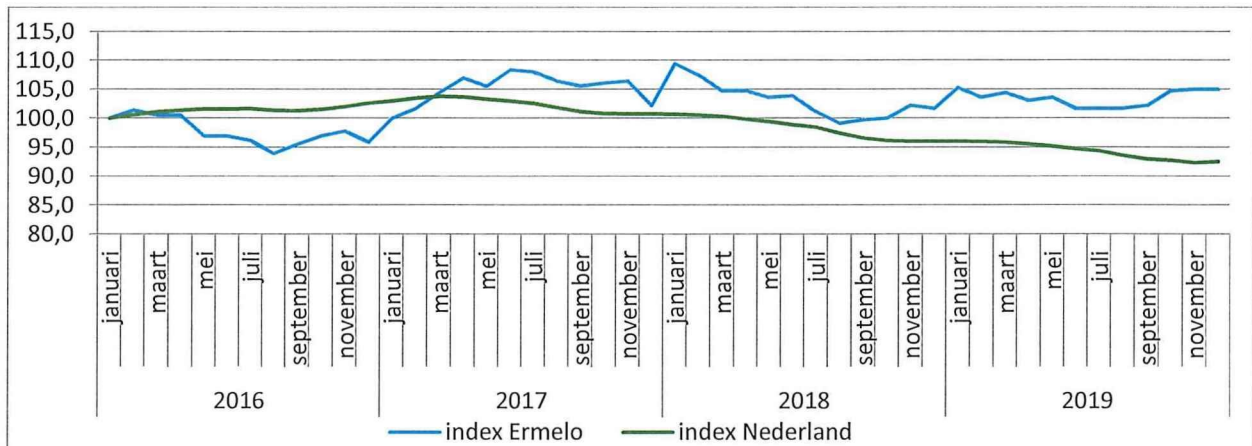
De arbeidsmarkt verandert snel. Door technologische ontwikkelingen, automatisering en robotisering, veranderen functies (qua kwaliteitseisen aan vaardigheden en competenties), verdwijnen functies en er komen nieuwe bij. Dit alles zorgt ervoor dat er andere en vaak hogere eisen aan personeel worden gesteld. Voor veel functies wordt een hogere opleiding of een combinatie van technische kennis en sociale vaardigheden gevraagd. Het UWV geeft in haar arbeidsmarktanalyse voor de regio Stedendriehoek en Noord-Veluwe aan dat door deze ontwikkelingen een groot deel van het onbenut arbeidsaanbod, waaronder mensen in de bijstand, moeilijk aan het werk komen en blijven.

1.8 Omvang van het bijstandsbestand blijft onverminderd hoog in Ermelo

De ontwikkelingen aan de vraag- en aanbodzijde van de arbeidsmarkt op lokaal en regionaal niveau, hebben hun uitwerking op de omvang en de kenmerken van het bijstandsbestand van Ermelo.

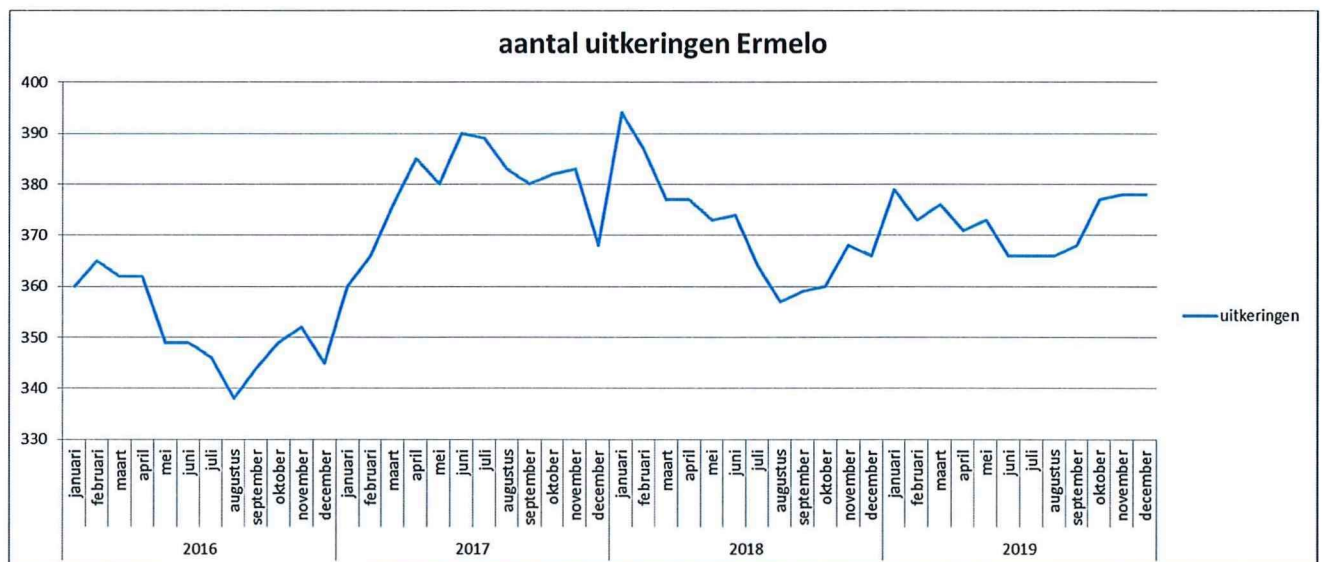
Het bijstandsbestand in Ermelo bedroeg op 1 januari 2019 366 uitkeringen. De instroom bedroeg 134 en de uitstroom 122. Dat betekent dat er op 31 december 2019 378 uitkeringen verstrekt werden.

Vanaf januari 2016 tot en met december 2019 steeg het bijstandsbestand met 5%. Landelijk was er in dezelfde periode een daling van 7,5% zichtbaar. De ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen wijkt in toenemende mate af van de landelijke ontwikkeling. Het verschil is vooral sinds half 2018 waarneembaar toen Ermelo waarbij het bijstandsbestand nagenoeg gelijk bleef waar het landelijk gemiddelde daalde met bijna 3%, zie onderstaand schema.

Tabel 5 Ontwikkeling uitkeringen (index januari 2016) in Ermelo en Nederland tussen 2016 en 2019 (Bron: CBS, 2020; Meerinzicht 2020)

In onderstaande tabel 6 staat de ontwikkeling van het bijstandsbestand in aantallen. In januari 2018 werd het hoogste aantal bereikt: 394.

Tabel 6 Ontwikkeling van het aantal uitkeringen (Bron: Meerinzicht 2020)

1.8 De groei en de samenstelling van het bijstandsbestand

De meest opvallende ontwikkeling is de sterke afname van het aandeel mensen dat kortdurend een beroep moet doen op een uitkering. Kende in 2016 66% van het bestand een uitkeringsduur van korter dan 3 jaar (wat duidt op een relatief hoog verloop van het bestand), in 2019 is dat aandeel afgenomen naar 44%. Een groot deel van de mensen in de bijstand verblijft dus relatief lang in een uitkeringsituatie. Dit is problematisch omdat blijkt uit studies dat hoe langer men in een uitkeringsituatie zit hoe kleiner de kans is dat ze eruit komen. Het deel van het bestand dat een uitkeringsduur van 3 tot 5 jaar heeft is meer dan verdubbeld in een paar jaar tijd. Een groot deel van deze mensen wordt heeft te maken met

multiproblematiek waaronder schulden en psychosociale problemen. De hogere instroom van deze doelgroep is het gevolg van het dichtzetten van de WSW sinds 2015. Dat maakt landelijk èn in Ermelo zichtbaar dat, als gevolg van de invoering van de Participatiewet, een veel moeilijker te bemiddelen doelgroep is toegetreden tot het bijstandsbestand die langer in de bijstand blijft zitten.

Verder valt op in tabel 7 dat 70% van het bestand een alleenstaande is zonder kinderen. Wanneer we dieper inzoomen op de leeftijd van bijstandsgerechtigden, valt op dat de helft van het bestand ouder is dan 45 jaar.

	2016	2019
Leeftijd		
18 t/m 26 jaar	15%	16%
27 t/m 34 jaar	13%	15%
35 t/m 44 jaar	19%	19%
45 t/m 54 jaar	26%	26%
55 t/m 65 jaar	26%	24%
Huishouden		
Alleenstaand	71%	69%
Alleenstaande ouder	13%	12%
Gehuwd/ Samenwonend	16%	19%
Uitkeringsduur		
Korter dan 1 jaar	47%	25%
1 tot 3 jaar	19%	19%
3 tot 5 jaar	11%	27%
Langer dan 5 jaar	23%	29%

Tabel 7 Kenmerken bijstandsbestand (Bron: Meerinzicht 2020, Divosa Benchmark 2020)

1.9 Begeleiding naar sociale of economische zelfredzaamheid

In tabel 8 staat vermeld hoeveel mensen (gehuwden en samenwonenden tellen beiden mee) er op welke trede van de Participatieladder vermeld staan en hoelang de desbetreffende persoon in de bijstand zit. Bijstandsgerechtigden op trede 1 tot en met 4 worden begeleid naar sociale zelfredzaamheid, inwoners op trede 5 en 6 naar economische zelfredzaamheid.

Slechts een klein gedeelte van het bijstandsbestand kan betaald aan het werk met ondersteuning. Het overgrote deel van het bijstandsbestand, 87%, is (nog) niet in staat betaald werk te verrichten al dan niet met ondersteuning. Daarom zetten we voor deze groep in op trajecten gericht op sociale zelfredzaamheid. Economische zelfredzaamheid is voor deze groep op dit moment niet haalbaar.

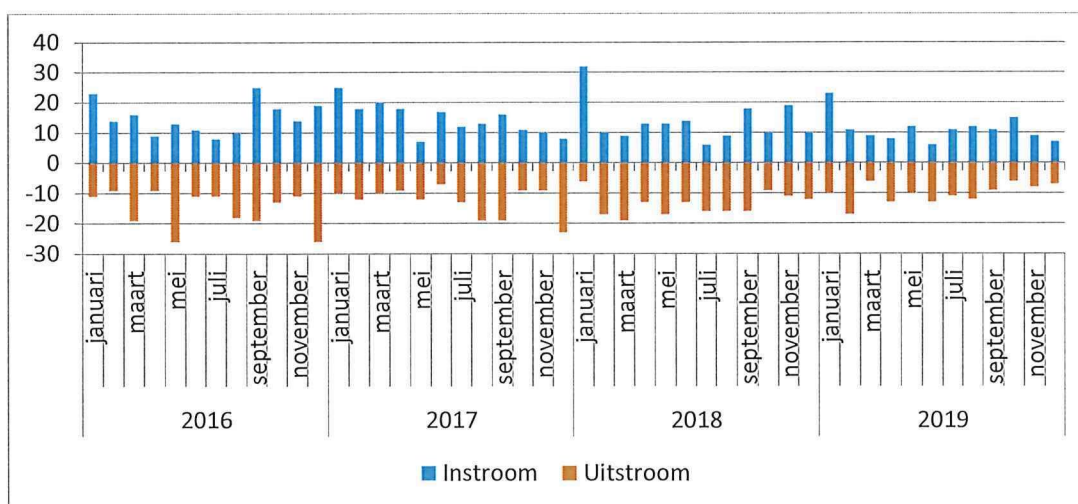
Trede Omschrijving	tot 1 jaar	1 - 3 jaar	3 - 5 jaar	5 - 10 jaar	10 jaar of langer	Totaal	
1 Geïsoleerd	2	6	4	6	26	44	10%
2 Sociale contacten buitenshuis	15	32	15	17	9	88	20%
3 Deelname georganiseerde activiteiten	23	43	17	22	6	111	25%
4 Onbetaald werk	5	33	26	20	12	96	22%
5 Betaald werk met ondersteuning	9	15	6	10	8	48	11%
6 Betaald werk	5	2	0	0	0	7	2%
geen trede	24	15	2	2	2	45	10%
Totaal	83	146	70	77	63	439	100%
	19%	33%	16%	18%	14%	100	

Tabel 8 Trede op de Participatieladder (Bron: Meerinzicht peildatum 2018)

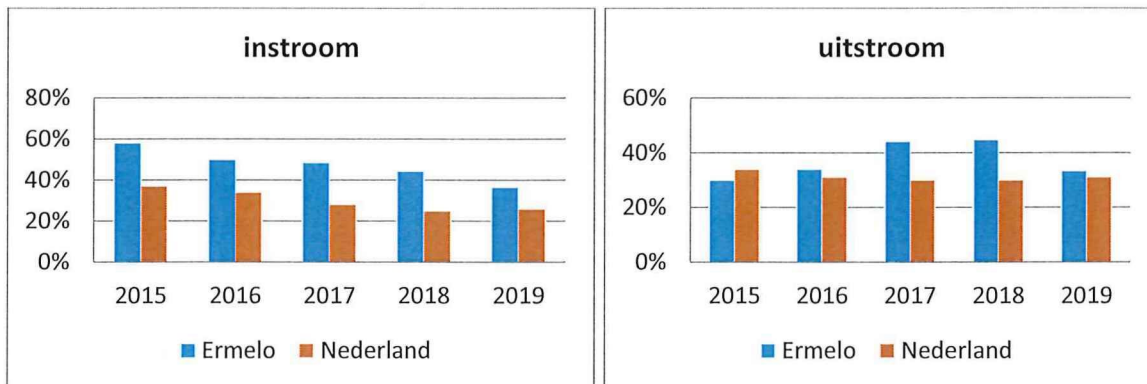
1.10 De aantallen en redenen van in- en uitstroom

De instroom is tussen 2016 en 2019 sterk afgenomen, van respectievelijk 180 naar 134. Tegelijkertijd zien we dat de uitstroom een vergelijkbare ontwikkeling kent. In dezelfde periode is deze afgenomen van 183 naar 122. Hieruit kunnen we opmaken dat een deel van het bestand gedurende het jaar 'vernieuwd' wordt. De uitstroom is over het totaal net iets minder dan de instroom waardoor het bijstandsbestand in omvang licht toeneemt.

Wanneer we de instroom en uitstroom in de bijstand in de gemeente Ermelo vergelijken met die in Nederland (zie figuur 12 en 13), dan zien we dat de instroom in de bijstand in Ermelo in de gehele periode 2015-2019 ruim boven het landelijke gemiddelde ligt. Tegelijkertijd zijn de resultaten op het gebied van uitstroom in Ermelo in 2017 en 2018 veel positiever in vergelijking met landelijk gemiddeld. Oftewel, ondanks dat er door een inzet van middelen en instrumenten een bovengemiddeld hoge uitstroom (in vergelijking met landelijk gemiddeld) wordt gerealiseerd, in specifiek 2017 en 2018, blijft het effect op de omvang van het totale bestand beperkt, mede vanwege de hoge instroom.

Tabel 9 Maandelijkse in- en uitstroom Ermelo 2016-2019 (Bron: Meerinzicht 2020)

Tabel 10 Ontwikkeling in- en uitstroom Ermelo vergeleken met Nederland (Bron: Meerinzicht 2020, Divosa 2020)

Kijken we naar de oorzaken van instroom dan valt op. Als gevolg van de flexibele arbeidscontracten zijn het wegvalen van inkomsten door 'Einde contract of ZP-opdracht en 'Einde WW' de belangrijkste instroomredenen.

De belangrijkste oorzaken van uitstroom zijn arbeid, het gewone verloop in de bijstand door gebeurtenissen in een mensenleven en handhaving.

Belangrijkste oorzaak van instroom	2016	2019
wegvallen arbeid (in dienstbetrekking of zzp'er/ bedrijf)	14%	13%
verhuizing vanuit andere gemeente	9%	12%
wegvallen uitkering werkloosheid	14%	11%
Statushouder	20%	8%
beëindiging studie	5%	8%

Tabel 11 Top 5 instroomredenen (Bron: Meerinzicht 2020)

Oorzaak van uitstroom	2016	2019
Arbeid (in dienstbetrekking of zzp'er/ eigen bedrijf)	36%	34%
Verloop (o.a. verhuizing, overlijden, relatie)	23%	24%
Overig	15%	10%
Handhaving	10%	10%
Andere inkomsten	3%	9%

Tabel 12 Top 5 uitstroomredenen bijstand (Bron: Meerinzicht 2020)

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Getroffen interne maatregelen in 2017 en 2018

2.1 *Meerinzicht biedt integrale ondersteuning aan inwoners*

In 2017 viel de uitvoering van de Participatiewet voor de gemeente Ermelo onder de verantwoordelijkheid van de Sociale Dienst Veluwerand (SDV). Om een integrale aanpak van ondersteuning aan inwoners te kunnen bieden voert Meerinzicht sinds 2018 de drie wetten van het Sociaal Domein uit, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo 2015.

2.2 *Handhaving en Intakeprocedure (selectie aan de poort)*

Er is geen selectie op 'streng aan de poort'. De ervaring leert dat inwoners met (financiële) ondersteuningsvragen dan later terug komen waarbij de problematiek veel groter is. Direct preventief inzetten voorkomt erger.

2.3 *Regionale Samenwerking: FactorWerk Noord Veluwe*

De gemeente Ermelo werkt samen met Harderwijk, Zeewolde, Putten, Nunspeet en Elubrug samen in de regio Noord Veluwe en met het UWV, het onderwijs en het sociale werkbedrijf Inclusief Groep. Deze netwerkorganisatie werkt samen op het gebied van de werkgeversdienstverlening, de harmonisatie van instrumenten, werken en leren, arbeidsmarktbeleid en accountmanagement.

2.4 *Doorontwikkeling werkgeversdienstverlening*

In 2018 is besloten tot de doorontwikkeling van één werkgeversdienstverlening voor de drie gemeenten tezamen om de effectiviteit en efficiency te bevorderen. Door een verbeterde focus en professionalisering van de werkgeversdienstverlening werd een hoge uitstroom gerealiseerd, vooral ook van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, o.a. voor de Baanafspraken waarin mensen met een doelgroepindicatie terecht kunnen.

2.5 *Sluitende aanpak jongeren*

Kwetsbare jongeren (jongeren met een beperking en jonge statushouders) zijn actief en, zoveel als mogelijk, preventief bemiddeld naar werk en scholing. De jongeren zijn actief begeleid door klantmanagers 'jongeren' die in nauw contact staan met onderwijs, leerplichtambtenaren en consulenten RMC (regionaal meld- en coördinatiefunctie). Al geruime tijd wordt gewerkt met een beoordeling van een externe functionaris die jongeren met een beperking ondersteunt en stimuleert en

o.a. via de route naar werk in het Participatiehuis begeleidt naar een plek bij werkgevers of naar maatschappelijke ondersteuning

2.6 Doorontwikkeling invulling Banenafspraken

In 2016 is een externe functionaris aangetrokken die in het bijzonder jongeren met een beperking heeft gescreend met als doel opname in het doelgroepregister. Tevens is een arbeidsdeskundige aangesteld om extra toe te zien op de invulling van de banenafpraak en invulling van de praktijkroute. In 2018 versterkt is een extra arbeidsdeskundige toegetreden tot de organisatie.

2.7 Statushouders

Ongeveer 1/3 van het bijstandsbestand zijn statushouders. Statushouders zijn vaak niet (direct) in staat passend werk te vinden en verblijven daarom relatief gezien lang in de bijstand. Inmiddels vindt al enkele jaren een speciale aanpak plaats om statushouders te helpen met voltijds of deeltijdsroute inburgering. Een nieuwe uitvoering van de maatschappelijke begeleiding met als doel zo snel mogelijk over te gaan op de participatietrajecten van scholing tot regulier werk, van vrijwilligerswerk tot zelfstandig ondernemerschap.

2.8 Aanpak schulden

Een groot deel van de mensen in de bijstand heeft schulden of wordt gekenmerkt door multiproblematiek. Doordat onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht alle drie de wetten in het Sociaal Domein uitvoert kan aan deze doelgroep integrale ondersteuning op alle leefgebieden geboden worden. Er zijn korte lijnen tussen het sociaal team Ermelo, de woningbouwvereniging, vluchtelingenwerk en Meerinzicht om bijvoorbeeld vroegtijdige signalen van beginnende (financiële) problematiek preventief aan te pakken.

2.9 Verbetering werkprocessen

Tegelijkertijd heeft er met de komst van Meerinzicht een professionaliseringsslag plaatsgevonden rondom werkprocessen. Het project zorgt voor een optimale ondersteuning van de professional/klantmanager zodat deze zo min mogelijk tijd kwijt is aan allerlei administratieve en procesmatige handelingen en kan focussen op het leveren van adequaat maatwerk aan de klant.

Getroffen interne maatregelen genomen in 2019

3.1 Motie Participatiegelden blijven Participatiegelden

In antwoord op de motie van de raad heeft het college besloten de 'winstuitkering' (een soort dividend) naar aanleiding van een positieve jaarresultaat van Inclusief Groep N.V. te oormerken als extra re-integratiemiddelen. Dit extra budget zetten we in om samen met de Inclusief Groep bijstandsgerechtigden van Ermelo in een pilot project naar werk te helpen. In dit pilot project testen we cliënten op vaardigheden en drijfveren in plaats van op opgedane werkervaring. We hopen op deze manier andersoortige succesfactoren te ontdekken die tot uitstroom leiden.

3.2 Participatiehuis Ermelo

Met het ingebruikname van het Participatiehuis in Ermelo volgen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt verschillende activiteiten en programma's om in een veilige omgeving arbeidsgewenning en werkritme op te doen. Er wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn voor loonvormende arbeid, het arbeidspotentieel en de werknemersvaardigheden worden in kaart gebracht en er worden leerdoelen opgesteld.

3.3 Vervolgstappen statushouders

In 2019 zijn diverse nieuwe acties en pilots opgestart ter verbetering van de ontwikkeling, begeleiding en uitstroom van statushouders, waaronder:

- *Intake*: Met alle nieuwe statushouders die nieuw instromen in Ermelo heeft de klantmanager van Meerinzicht al contact voordat zij in deze gemeenten wonen.
- *Persoonlijk Ontwikkelplan (PIP)*: Alle statushouders krijgen een PIP, zijn eenduidig te volgen in de ontwikkeling en worden toegeleid naar participeren naar vermogen en economische zelfstandigheid naar vermogen.
- *Monitoring*: Alle statushouders hebben minimaal 1 maal per kwartaal samen met de klantmanager een voortgangsgesprek met de inburger school en/ of het werkbedrijf.
- *Voltijdroutes*: Ontwikkeling van nieuwe voltijdtraject van inburgering en taal (inclusief een onderdeel Kennis van de Nederlandse maatschappij (KNM) en oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (ONA))
- *Workshop Inburgering en participatie*: Alle statushouders zijn uitgenodigd voor twee workshops over rechten en plichten vanuit de participatiewet en alle nieuwe statushouders volgen een uitgebreid Participatie Verklaring Traject (PVT) van vier workshops

3.4 Inzet lokale voorveld

Door de inzet van het lokale voorveld, de professionele maatschappelijke organisaties op het gebied van preventie verbetert de zelfredzaamheid van inwoners op het gebied van bestaanszekerheid en inkomensondersteuning.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel worden de volgende vragen beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Getroffen externe maatregelen

4.1 *Harmonisatie van instrumenten voor arbeidsinschakeling*

Externe bron: subsidiecalculator en handboek met landelijke en gemeentelijke instrumenten.

De gemeente Ermelo heeft samen met regiogemeenten in de Noord Veluwe en de Stedendriehoek en het UWV in 2017 een handboek samengesteld waarin alle landelijke en gemeentelijke instrumenten staan beschreven. Het handboek is opgenomen in de subsidiecalculator die regelingen en subsidies voor werkgevers en werknemers presenteert.

Inzicht: werkgevers hebben behoefte aan eenduidige en makkelijk te vinden informatie.

Getroffen maatregel: De samenwerkende partijen werken continu aan het up to date houden van dit handboek door nieuwe regelingen en subsidies in overleg en afstemming met elkaar toe te voegen, ook aan de subsidiecalculator.

4.2 *Opstellen van een marktwerkingsplan*

Externe bron: marktwerkingsplan.

In 2018 heeft Bureau Louter een marktwerkingsplan opgesteld in opdracht van het Regionale Werkbedrijf van FactorWerk, de arbeidsmarktregio van de stedendriehoek en Noord Veluwe.

Inzicht: Deze analyses helpen ons om de lokale arbeidsmarkt beter te begrijpen en samen met de partners kansen te ontwikkelen.

Getroffen maatregel: het versterken van de gemeentelijke samenwerking tussen Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Putten en Elburg.

4.3 *Aanstellen van een coördinator Duurzaam Inclusieve Arbeidsmarkt:*

Externe bron: regionale notitie Duurzaam Inclusieve Arbeidsmarkt

In 2018 is de regionale notitie Duurzaam Inclusieve Arbeidsmarkt vastgesteld door de gemeenten in de regio Noord Veluwe als bekrachtiging van de regionale samenwerking.

Inzicht: De samenwerking gaf het inzicht dat er meer kansen te benutten zijn voor de werkgeversdienstverlening door intensiever samen te werken (o.a. in de ontwikkeling van banenmarkten en een sectorale benadering van branches) en van elkaars expertise gebruik te maken. Ook werd inzichtelijk dat de ontwikkeling van nieuwe werkleertrajecten een grotere kans van slagen heeft wanneer gemeenten, UWV, Onderwijs en Sociaal Werkbedrijf met elkaar deze lijnen opzetten.

Getroffen maatregel: Het resultaat is een passender matching op economische kansberoepen tussen specifiek voor 'kwetsbare doelgroepen'. Om deze inzichten uit te werken en te realiseren is een *Coördinator Duurzaam Inclusieve Arbeidsmarkt* aangesteld.

4.4 *Begeleiding doelgroep 'einde WW'*

Externe bron: UWV

Al geruime tijd werken de gemeenten in de regio nauw samen met het UWV. Eerst binnen De Noord Veluwe Werkkamer (2016) en daarna binnen FactorWerk Noord Veluwe (2018).

Inzicht: Om de doelgroep die instroomt vanuit de Werkloosheidswet (WW) eerder en beter te begeleiden en de doorstroom te verkleinen, werkt ook Meerinzicht samen met het UWV.

Getroffen maatregel: Klantmanagers vanuit Meerinzicht sluiten periodiek aan om de groep WW-ers die binnen drie maanden uitstroom uit de WW en in potentie kan doorstromen naar de Bijstand, voor te lichten over rechten en plichten vanuit de participatiewet en de trajecten van Meerinzicht Sociaal. Met deze voorlichting worden toekomstige bijstandsccliënten gemotiveerd en begeleid in hun zoektocht naar betaald werk.

4.5 *Pilot Soepel naar Werk*

Externe bron: Soepel naar Werk door het RMC, de gemeentelijke diensten Werk & Inkomen in de Noord Veluwe (waaronder Meerinzicht), MBO Landstede, Leerplicht, Inclusief Groep en het UWV.

In 2019 heeft Ermelo meegedaan aan de pilot "Soepel naar Werk". Aan de pilot namen het RMC, de gemeentelijke diensten Werk & Inkomen in de Noord Veluwe (waaronder Meerinzicht), MBO Landstede, Leerplicht, Inclusief Groep en het UWV deel.

Inzicht: Het doel van deze pilot was om obstakels te benoemen en herkennen die een soepele overgang naar werk voor jongeren zonder startkwalificatie als gevolg van voortijdige schooluitval in de weg staan.

Getroffen maatregel: Het resultaat van de pilot is dat jongeren sneller worden opgepakt door o.a.:

- Verkorte doorlooptijd intake;
- Korte lijnen tussen klantmanagers en RMC en inzicht in elkaars werkwijze;
- De jongeren zijn allemaal in beeld gebracht;
- Periodiek casusoverleg (klantmanagers en leerplicht/RMC);
- Inzet van vouchermogelijkheden (school en werk).

4.6 *De vijf pijlers van de arbeidsmarktregio FactorWerk en Perspectief op Werk*

Externe bron: De gemeente Ermelo maakt deel uit van de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord Veluwe onder het regionaal werkbedrijf FactorWerk. Een netwerkorganisatie bestaande uit 14 gemeenten, Sociale werkorganisaties, UWV en belangenorganisaties VNO-NCW Midden, CNV en FNV en Onderwijs. In 2019 heeft FactorWerk een aanvraag bij het ministerie van SZW ingediend in het kader van Perspectief op Werk. Deze aanvraag is door het ministerie gehonoreerd waardoor er tweemaal € 1 miljoen beschikbaar komt voor divers projecten binnen de arbeidsmarktregio.

Inzicht: Deze projecten hebben we gezamenlijk uitgewerkt in de Regionale DOE-agenda die uit vijf pijlers bestaat: *Werkplek*, *Werkfit*, *Match*, *Scholing* en *WSP*. Het doel van de DOE-agenda is kwalitatief en kwantitatief betere en meer duurzame inzet en arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Getroffen maatregel: Een aantal van de acties:

- het ontwikkelen van nieuwe jobcoachingvouchers voor de doelgroep die wel een afstand tot de arbeidsmarkt heeft maar nu geen recht heeft op jobcoaching.
- De ambitie om 750 werkfitte kandidaten via SONAR/ WBS in beeld te hebben in 2020.
- Het creëren van op innovatieve manier van matches (bijvoorbeeld beroepenzuil, QR-codes, Pop-Up stores, Open Hiring, Ect.)
- Het stimuleren Sociaal Ondernemerschap en werkgevers hierbij te faciliteren,

- Het ontwikkelen van 8 hybride competentiegerichte leerlijnen in een werk- en schoolomgeving voor kansrijke beroepen (o.a. zorg, logistiek, techniek, groen en horeca) waardoor 100 werkzoekenden geplaatst worden bij werkgevers.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

We merken op dat het laten dalen van het aantal bijstandsgerechtigden en de bijbehorende bijstandsuitgaven niet alleen afhankelijk is of we erin slagen effectieve re-integratie instrumenten te ontwikkelen en in te zetten. De macro-economische ontwikkeling is de grootste succes- of faalfactor. Desalniettemin verwachten we met de eerder genoemde maatregelen de uitstroom van bijstandsgerechtigden duurzaam te verhogen en de bijstandsuitgaven te laten dalen. We hebben door de jaren heen sterk ingezet op een doorontwikkeling van diverse projecten die tot doel hebben om de sociale en economische zelfredzaamheid te bevorderen van bijstandsgerechtigden.

Een belangrijke doelgroep waar veel acties en interventies op gericht zijn, zijn de statushouders. Gezien het feit dat ruim $\frac{1}{3}$ deel van het bestand uit statushouders bestaat verwachten we de komende jaren extra uitstroom te realiseren binnen dit deel van het bestand. De focus ligt altijd op het leren kennen van de klant, het participatieverklaringstraject, om vervolgens door te pakken naar de ontwikkeling van nieuwe voltijdroutes gericht op het ontwikkelen van de Nederlandse taal en (basis)werknemersvaardigheden.

Door verder in te zetten op een regionale samenwerking en intensivering van de werkgeversdienstverlening en nieuwe werkleertrajecten waarbij de (door)ontwikkeling van werknemersvaardigheden in kansberoepen de aandacht heeft, verwacht het college ook voor deze 'kwetsbare doelgroepen' binnen het bestand meer duurzame uitstroom te realiseren. Daar komt bij dat er in 2019 en 2020 extra middelen beschikbaar zijn gesteld vanuit het Ministerie van SZW voor het actieplan Perspectief op Werk voor de arbeidsmarktregio FactorWerk (Stedendriehoek en Noord Veluwe).

We verwachten ook een vermindering van de instroom van vooral kwetsbare jongeren. Met de regionaal sluitende aanpak jongeren vallen jongeren minder snel tussen wal en schip en kan vroegtijdige schooluitval beperkt worden. Door de aanpak ontwikkelen deze jongeren hopelijk een kansrijk perspectief op de arbeidsmarkt.

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2019 dient uiterlijk op 15 augustus 2020 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2020 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2017 als over 2018 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2017 en/of over 2018 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2019 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: ‘de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Inleiding

Indien uw gemeente over 2017 en/of 2018 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college ook over 2019 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering dient het college te verklaren dat *interne en externe* maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Onderdeel B bestaat uit 2 vragen:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/10/25/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2019>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beschreven, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'.

Een voorbeeld van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
 - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2016
 - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2018
 - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2018
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen meer bijstandsgerechtigden naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- o Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) er sprake is van een gemeenschappelijk beleid en uitvoering voor alle aangesloten gemeenten. Dat betekent dat consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling niet als extern wordt gezien.
- o Dit ligt anders voor een SW-bedrijf omdat hier ook sprake kan zijn van privatisering, waardoor verantwoordelijkheden en bevoegdheden anders kunnen worden belegd. Om die reden wordt consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie.
- o Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron

buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over de effectiviteit en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

o *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effectiviteit, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effectiviteit etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effectiviteit etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze

groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*
Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met '*externe*' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als '*externe maatregel*' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als '*externe maatregel*' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (*dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente*) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
 - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
 - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan de reductie van het tekort*.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren, Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren.
Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2019 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ermelo verklaart dat het voor 15 augustus 2020 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

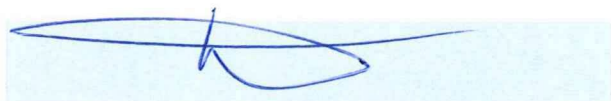
Datum: 27-7-2020

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: A.M. Weststrate

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: A.A.J. Baars

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2020.

De gemeenteraad van de gemeente Ermelo stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 24-07-2020

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: A.A.J. Baars

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Anita van Meerfeld